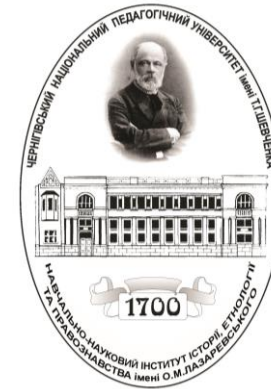

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних
дисциплін імені О.М.Лазаревського

Кондратьєв І.В.

Глобальні проблеми сучасності: навчально-методичний посібник
для студентів заочної форми навчання гуманітарних
спеціальностей ВНЗ III – IV рівнів акредитації

Чернігів 2020.

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін імені
О.М.Лазаревського

Кондратьєв І.В.

Глобальні проблеми сучасності: навчально-методичний посібник для
студентів заочної форми навчання гуманітарних спеціальностей ВНЗ III – IV
рівнів акредитації

Чернігів 2020

УДК 316.32

К 64

Кондратьєв І.В.

К 64

Глобальні проблеми сучасності: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання гуманітарних спеціальностей ВНЗ III – IV рівнів акредитації. – Чернігів: НУЧК імені Т.Г.Шевченка, 2020. – 28 с.

Рецензенти: д.іст. наук., проф. Дятлов В.О.
д.іст.наук, проф. Ячменіхін К.М.

Відповідальний редактор: к. іст. н., доц. Стрілюк О.Б.

Друкується за рішенням кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (протокол №1 від 28 серпня 2020 р.)

© Кондратьєв І.В., 2020

Зміст

Анотація	4
Програма курсу	5
Структура навчальної дисципліни	7
Плани семінарських занять	8
Самостійна робота	18
Розподіл балів, критерії та шкала оцінювання	19
Питання до заліку	20
Рекомендовані джерела та література	21
Електронні ресурси	25

АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Глобальні проблеми сучасності» розрахований на студентів магістратури закладів вищої освіти гуманітарних спеціальностей. В Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка курс вивчають магістранти-заочники, що здобувають кваліфікацію магістр з історії, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія.

Для освоєння змісту навчального курсу необхідно засвоїти навчальний матеріал першого рівня освіти (бакалавр), мати базові знання з економічної теорії, глобалістики, політології, демографії, біології та екології. Після вивчення дисципліни отримані студентом знання, вміння та навички будуть необхідні для засвоєння матеріалів третього (освітньо-наукового) рівня та набуття кваліфікація доктора філософії з історії чи інших гуманітарних дисциплін.

Мета курсу – вивчення предмету «Глобальні проблеми сучасності». Студенти мають отримати цілісне уявлення про роль глобальних проблем в сучасному розвитку людства. Зміст курсу включає знання фактів, концепцій, теорій, ідей, вміння узагальнювати події. Важливим елементом програми є формування у студентів відповідного досвіду творчої діяльності.

У процесі викладання матеріалу розглядається основні глобальні проблеми людства, приділена увага визначенню пріоритетності проблем, визначенню псевдопроблем. Чимала увага приділена комплексності проблем та необхідності їх комплексного вирішення.

Очікуваними результатами курсу є набуття магістрами наступних знань:

- розуміння поняття «глобальні проблеми», їх градації та класифікації;
- знання специфіки особливостей глобальних проблем, визначення пріоритетності та закономірності їх появи;
- розвиток навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення соціальних процесів;

Магістр повинен вміти:

- працювати з рекомендованою літературою, самостійно займатись пошуком літератури (у тому числі і у мережі Інтернет), вміти працювати з першоджерелами;
- зважаючи на те, що проблематика курсу знаходиться на зламі із суміжними дисциплінами (демографія, соціологія, біологія, екологія, економічна теорія, політологія та ін.), магістр повинен вміти застосовувати знання отримані при вивченні суміжних дисциплін, формуючи комплексне уявлення про розвиток соціуму;

- застосовувати набуті знання для орієнтації в громадсько-політичному житті та формуванні власної оцінки світових суспільних явищ і подій.

На вивчення дисципліни відводиться 90 год./3 кредити в ECTS. Курс передбачає 8 лекційних, 6 практичних години, а також 76 години самостійної роботи. У змісті курсу можна виділити два змістові модулі. Перший модуль – економічні проблеми людства та їх наслідки; другий – гуманітарні, соціальні та політичні проблеми людства. Форма підсумкового контролю – залік.

ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль I

Проблеми розвитку – економічні проблеми та їх наслідки.

Поняття “глобалізація” та “глобальні проблеми”. Проблеми методології та класифікації. Основні прояви глобалізації. Рівень глобалізації на сучасному етапі. Пріоритетність глобальних проблем. Взаємозв’язок глобальних проблем. Соціальний вимір глобальних проблем.

Проблеми світової економіки.

Проблема бідності та відсталості. Найрозвинутіші та найбідніші країни світу. “Золотий” мільярд. Роль розвинутих країн у вирішенні проблеми подолання бідності та відсталості країн “третього світу”. Ефективність допомоги. Шляхти подолання проблеми.

Проблема природних ресурсів (енергетична та сировинна). Обмеженість природних ресурсів, відновлювальні та невідновлювальні ресурси. Роль енергетичних криз. Шляхти вирішення проблеми.

Світові економічні кризи. Причини появи, роль та значення у розвитку людства. Фінансова криза кінця ХХ – початку ХХІ ст. Шляхти вирішення проблеми.

Екологічні проблеми людства.

Взаємодія суспільства та природи. Негативний вплив людини на біосферу: основні різновиди. Посилення антропогенного пресингу на ландшафти Землі. Деградація світової екологічної системи. Негативний вплив на атмосферу (“парниковий ефект”, “озонові дірки”), проблема хімічного забруднення природних вод, забруднення ґрунтів. кислотні дощі, проблема виснаження ґрунтів. Проблема побутових та техногенних відходів. Шляхи розв’язання екологічних проблем.

Змістовий модуль 2

Гуманітарні проблеми людства, соціальні та політичні проблеми людства.

Демографічні проблеми: демографічна криза та демографічний вибух. Урбаністичні проблеми (псевдоурбанізація, криза великих міст, проблема міграції).

Продовольча проблема. Нерівномірність забезпечення продовольством. Зони критичної продовольчої ситуації. Проблема голоду. Проблема обмеженості угідь та водна проблема. Роль державного протекціонізму.

Політичні проблеми: проблема війни і миру, етнічні та релігійні конфлікти, проблема терористичної загрози. Зброя масового знищення. Проблема розповсюдження ядерної зброї. Проблема демілітаризації (роззброєння) та конверсії.

Соціальні проблеми. Взаємовідносини між людиною і суспільством, людиною та державою. Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури, злочинності. Спроби розв'язання цих проблем у залежності від рівня соціально-економічного розвитку країн.

Перспективи людства.

Роль та значення футурології. Песимістичні та оптимістичні сценарії розвитку людства. Роль ООН. Стратегія “тотального очищення” (екологічна енергетика, безвідходні технології, замкнені цикли виробництва тощо) та стратегія обмеженого споживання.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1.					
1	Поняття “глобалізація” та “глобальні проблеми”.	6	2		4
2	Проблеми світової економіки.	8	2		6
3	Проблема бідності та відсталості.	8			8
4	Проблема природних ресурсів (енергетична та сировинна).	8		2	6
5	Світові економічні кризи.	6			6
6	Екологічні проблеми людства.	10		2	8
Всього за модуль 1		46	4	4	38
Модуль 2.					
1	Демографічні проблеми.	10	2		8
2	Продовольча проблема.	8			8
3	Політичні проблеми.	8			8
4	Соціальні проблеми.	8			8
5	Перспективи людства. Роль та значення футурології.	10	2	2	6
Всього за модуль 2		44	4	2	38
Разом за курс		90	8	6	76

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар №1 РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛЮДСТВА (2 год.)

1. Ресурсний потенціал людства: проблеми обмеженості.
2. Проблема раціонального та нераціонального використання природних ресурсів.
3. Роль та значення відновлюваних ресурсів.

Методичні рекомендації:

Поясніть глобальність проблеми ресурсного потенціалу людства (без яких ресурсів не може існувати сучасна цивілізація). Розгляньте ступінь забезпеченості ресурсами сучасних країн світу. Проблема самозабезпечення ресурсами.

Розглядаючи проблему раціонального та нераціонального використання природних ресурсів зазначте регіональні відмінності.

Роль та потенційне значення відновлюваних ресурсів. Потенціал гідро та вітроенергетики. Біопаливо. Ресурси світового океану. Нетрадиційні ресурси.

Джерела та література:

- Алисов Н.В., Хорев Б.С. Экономическая и социальная география мира (общий обзор). – М.: Изд-во Гардарики, 2003. – 704 с.
- Барабанов В.В., Дорская А.А., Зарубин В.Г. и др. Обществознание / Под ред. В.В. Барабанова, В.Г. Зарубина. – М., 2004.
- Білорус О. Г. Економічна система глобалізму: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 360 с.
- Борщук Є. Глобальна енергетична проблема і концепція стійкого розвитку // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – №11. – С.218-225.
- Важенин А.Г. Обществознание. – М.: Академия, 2008. – 368 с.
- Глобальні проблеми людства // Основи економічної теорії : Навч. посібник для студ. ВНЗ / за заг. ред. П. В. Круша та ін. – К., 2007. – С. 435 - 445. (бібліотека НУЧК).
- Глобальные проблемы человечества. – М.: Изд-во МГУ, 2006. – 264 с.
- Голубев Г.Н. Геоэкология. – М.: Изд-во ГЕОС, 1999. (розглядаються різні проблеми глобального характеру – геоекологічна, демографічна, водна, енергетична, продовольча, ресурсна)
- Горбач Л. М., Плотніков О. В. Міжнародні економічні відносини: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 266 с.
- Дрейер О.К., Лось Б.В., Лось В.А. Глобальные проблемы и “третий мир”. – М.: Наука, 1991.

- Економічні аспекти глобальних проблем // Політекономія: Підручник / За ред. Ніколенко Ю.В. – К.: ЦУЛ, 2003. – 412 с. – С.381-397.
- Желтиков В.П., Кузнецов Н.Г., Тяглов С.Г. Экономическая география / Учебное пособие. – Ростов н/Д: Феникс, 2001.
- Исаков Ю. "Восьмерка" и глобальные энергетические проблемы / Ю. Исаков // Свобод. мысль. – 2006. – №9-10. – С. 25 - 37. (бібліотека НУЧК)
- Исрафиллов Ровшан Исрафил оглы. Проблемы глобальной экспансии // Юриспруденция: теория і практика. – 2011. – №4. – С.22-27.
- Кириленко Г.Г., Кудина М.В., Логунова Л.Б. Обществознание / Под ред. Ю.Ю. Петрунина. – М., 2003.
- Кириленко І.Г. Контури глобального три – Е (Економіка – енергетика – екологія) майбутнього та перспективи // Економіка АПК. – 2012. – №8. – С.93-103.
- Лавров Е.И., Капогузов Е.А. Экономический рост: теории и проблемы. – Омск, Изд-во ОмГУ, 2006. – 214 с.
- Лавров С.Б., Сдасюк Г.В. Этот контрастный мир. Географические аспекты некоторых глобальных проблем. – М.: Мысль, 1985.
- Латинская Америка: природно-ресурсный потенциал. – М.: Изд-во ИЛА, 1986.
- Ломсадзе Д. Современное состояние и перспективы решения глобальной энергетической проблемы мировой экономики // Економічний часопис ХХІ. – 2008. – №3-4. – С.8-9.
- Максаковский В. Географическая картина мира Кн. I: Общая характеристика мира. Глобальные проблемы человечества. – М.: Дрофа, 2008. – 1065 с.
- Максаковский В.П. Географическая картина мира. Кн. 2. Региональная характеристика мира. – М.: Дрофа, 2008. – 1010 с.
- Мировая экономика: глобальные тенденции за 100 лет / ИМЭМО РАН. – М.: Юристъ, 2003. – 608 с.
- Мировой кризис и глобальные перспективы энергетических рынков / Сост. и науч. ред. С.В. Чебанов. – М.: ИМЭМО РАН, 2009.
- Морозова С.А. Обществознание. – СПб., 2001.
- Родионова, И. А. Глобальные проблемы человечества : Учеб. пособие для факультатив. курса / И. А. Родионова. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Аспект Пресс, 1995. — 159с. (бібліотека НУЧК).
- Семенов Г.А. та ін.. Міжнародні економічні відносини: аналіз стану, реалії і проблеми. Навч. посібник / Г.А. Семенов, М.О. Панкова, А.Г. Семенов. – Вид. 2-е., перероб. і доп. – К.: Центр навч. літер., 2006. – 231 с. – С.181-198.
- Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія / За ред. Д. Г. Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2001. – 538 с.
- Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність / А. С. Філіпенко. – К. : Знання, 2007. – 670с. (бібліотека НУЧК)
- Фролов И., Бромлей Ю., Капица П. Земля и человечество: Глобальные проблемы / Серия "Страны и народы". – М.: Мысль, 1985. – Т.20. – 430 с.

- Циганкова Т. М., Гордеева Т. Ф. Міжнародні організації. – К.: КНЕУ, 2001.
- Шакальський К. Обществознание в вопросах и ответах. Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2006. – 272 с. (бібліотека Короленко).
- Язынина Р. А. Глобальные проблемы безопасности человечества в сфере деятельности международных организаций / Р. А. Язынина // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. — К., 2006. — Вип. 1(4). — С. 100-103. (бібліотека НУЧК).

Семінар №2

ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

(2 год.)

1. Негативний вплив людини на біосферу: основні різновиди та вплив:
 - А) парниковий ефект та глобальне потепління;
 - Б) забруднення водних ресурсів;
 - В) нищення лісів та проблема опустелювання;
 - Г) проблема побутових та технологічних відходів.
2. Особливості екологічних проблем у високорозвинутих країнах, та країнах, що розвиваються.
3. Шляхи вирішення екологічних проблем.

Методичні рекомендації:

Визначте головні фактори та форми прояву деградації навколишнього середовища. Покажіть на карті зони екологічного лиха на планеті та на території України. Визначте наслідки екологічних проблем сучасності.

Сформулюйте регіональні відмінності у появах екологічних проблем, позначте специфіку шляхів вирішення. Які проблеми природокористування виникли у країн, що розвиваються, у зв'язку із розвитком економіки та переносом туди “брудних” виробництв.

Розкрийте роль міжнародної співпраці у вирішенні екологічних проблем. Діяльність міжнародних органів та організацій. Визначте пріоритети та основні напрями екологічної політики.

Джерела та література:

- Алисов Н.В., Хорев Б.С. Экономическая и социальная география мира (общий обзор). – М.: Изд-во Гардарики, 2003. – 704 с.
- Барабанов В.В., Дорская А.А., Зарубин В.Г. и др. Обществознание / Под ред. В.В. Барабанова, В.Г. Зарубина. – М., 2004.
- Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г. та ін. Глобальні трансформації та стратегії розвитку. – К.: ВПОЛ, НАН України, 1998. – 416 с.
- Білорус О.Г. Глобальні тенденції розвитку та трансформації геополітичних і геоекономічних стратегій / О. Г. Білорус // Науковий вісник Дипломатичної академії України / ред. Б.І. Гуменюка [та ін.]. – К., 2009. – Вип. 15 : Світова та

українська дипломатія: історичний досвід, сучасний стан, перспективи. – С.50-61. (бібліотека НУЧК).

Бойченко, С. Сучасні глобальні зміни клімату та прояви їх на території України / С. Бойченко // Світогляд. – 2008. – №1. – С. 15-25. (бібліотека НУЧК)

Болотин Б. Мировая экономика за 100 лет: статистика // Мировая экономика и международные отношения. – 2001. – № 9.

Важенин А.Г.Обществознание. – М.: Академия, 2008. – 368 с.

Варакута О. Вивчення теми "Глобальні проблеми людства та їх прояв на території України" / О. Варакута, Є. Швець // Географія та основи економіки в шк. – 2008. – №11-12. – С. 23-26. (бібліотека НУЧК)

Васильєв О. Глобальні проблеми екології // Зовнішні справи. – 2012. – №5. – С.50-55.

Власов В. Тенденції та проблеми глобальних процесів у світовій продовольчій сфері // Економіка України. – 2006. – №3. – С.75-80.

Власов В. Глобальні водні ресурси та їх використання / В. Власов, Д. Власов // Вісн. НАН України. – 2011. – №10. – С. 18-28.

Волошин Д. В. Методологія вивчення сучасних парадигм економіко-екологічних відносин у сфері запобігання глобальній зміні клімату / Д. В. Волошин // Економіко-екологічні аспекти запобігання небезпечним змінам клімату: (методологія, завдання, механізми). – К., 2005. – С. 67-94. (бібліотека НУЧК)

Гайнріх Д., Гергт М. Екологія: dtv-Atlas. Пер. з нім.; 4 видання. – К.: Знання-Прес, 2001. – 287 с.

Гальчинський А.С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи : Методологічні аспекти / А. С. Гальчинський. – К.: Либідь, 2006. – 312 с. (бібліотека НУЧК).

Геєць В. М. Постіндустріальне реформування національних економік: глобальні закономірності та регіональні особливості / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко // Інноваційні перспективи України. – Харків, 2006. – С. 87-179. (бібліотека НУЧК).

Гезалов А. А. Глобальные проблемы и их место в концепции устойчивого развития / А. А. Гезалов // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 7, Философия. – 2009. – №4. – С. 70-80 (бібліотека НУЧК).

Глобалізація і безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; За ред. О.Г.Білоруса. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с.

Глобальні проблеми людства // Основи економічної теорії : Навч. посібник для студ. ВНЗ / за заг. ред. П. В. Круша та ін. – К., 2007. – С. 435 - 445. / Серія: Вища освіта в Україні (бібліотека НУЧК).

Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности / Пер. с англ. и фр. Сост. Л.И.Василенко, В.Е.Ермолаева. – М. : Прогресс, 1990. – 495 с. (бібліотека НУЧК)

Глобальные проблемы человечества. – М.: Изд-во МГУ, 2006. – 264 с.

- Голубев Г.Н. Геоэкология. – М.: Изд-во ГЕОС, 1999. [розглядаються різні проблеми глобального характеру – геоекологічна, демографічна, водна, енергетична, продовольча, ресурсна]
- Гончаренко М. С. Глобальні екологічні проблеми сучасності / М. С. Гончаренко, Ю. Д. Бойчук // Екологія людини : Навч. посібни для студ. вузів / За ред. Н.В.Кочубей. – К.-Суми, 2005. – С. 260-265 (бібліотека НУЧК)
- Горбач Л. М., Плотніков О. В. Міжнародні економічні відносини: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 266 с.
- Демченко Н. Экологический императив и ценности XXI века // Актуальні проблеми економіки. – 2008. - №5. – С.110-116.
- Добровольський Г. Глобальні екологічні функції ґрунтів / Г. Добровольський, Є. Нікітін // Красзнавство. Географія. Туризм. – 2004. – №18-19 (травень). – С. 26-28. (бібліотека НУЧК)
- Дрейер О.К. Глобальные проблемы современности и развивающиеся страны / О. К. Дрейер, В. А. Лось. – М. : Знание, 1986. – 64 с. (бібліотека НУЧК)
- Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 / Ред. С. В. Мочерний. – К.: Академія, 2000.
- Желтиков В.П., Кузнецов Н.Г., Тяглов С.Г. Экономическая география / Учебное пособие. – Ростов н/Д: Феникс, 2001.
- Жуков Е.Ф., Капаева Т.И., Литвиненко Л.Т. Международные экономические отношения. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 240 с.
- Журнал “Экология и жизнь”
- Капица С.П., Курдюмов С.П., Малинецкий Г.Г. Синергетика и прогнозы будущего. Изд. 3-е. – М., 2003.
- Кириленко Г.Г., Кудина М.В., Логунова Л.Б. Обществознание / Под ред. Ю.Ю. Петрунина. – М., 2003.
- Кириленко І.Г. Контури глобального три – Е (Економіка – енергетика – екологія) майбутнього та перспективи // Економіка АПК. – 2012. – №8. – С.93-103.
- Лавров Е.И., Капогузов Е.А. Экономический рост: теории и проблемы. – Омск: Изд-во ОмГУ, 2006. – 214 с.
- Лавров С.В., Сдасюк Г.В. Этот контрастный мир. Географические аспекты некоторых глобальных проблем. – М.: Мысль, 1985.
- Максаковский В. Географическая картина мира Кн. I: Общая характеристика мира. Глобальные проблемы человечества. – М.: Дрофа, 2008. – 1065 с.
- Максаковский В.П. Географическая картина мира. Книга 2. Региональная характеристика мира. – М.: Дрофа, 2008. – 1010 с.
- Мир после кризиса. Глобальные тенденции – 2025: меняющийся мир. Доклад Национального разведывательного совета США. – М.: Европа, 2009. – 188 с.
- Мировая экономика: глобальные тенденции за 100 лет / ИМЭМО РАН. – М.: Юрист, 2003. – 608 с.

- Мировой кризис и глобальные перспективы энергетических рынков / Сост. и науч. ред. С.В. Чебанов. – М.: ИМЭМО РАН, 2009.
- Морозова С.А. Обществознание. – СПб., 2001.
- Нухович Э.С., Смитиенко Б.М., Эскиндаров М.А. Мировая экономика на рубеже XX-XXI веков. – М., 1995. – 103 с.
- Олійник Я. Глобальні проблеми людства. Контексти виникнення / Я. Олійник, А. Степаненко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2006. – №38(жовтня). – С. 3-4. (бібліотека НУЧК)
- Омарова Е., Петров С. Армагеддон. Американский дебют [катастрофа в Мексиканском заливе. Добыча нефти] // Вокруг света. – 2010. - №7. – С.62-73.
- Пахомов Ю. Н., Крымский С. Б., Павленко Ю. В. Пути и перепутья современной цивилизации. – К.: Международный деловой центр, 1999.
- Попкова Н.В. Глобальные проблемы современности и технологическое развитие / Н. В. Попкова // Вестник Моск. ун-та. Сер. 7: Философия. – 2005. – №1. – С.96-107 (бібліотека НУЧК)
- Рілова, Л. Земля у нас одна: [Глобальні екологічні проблеми та їхній прояв на території України] / Л. Рілова // Все для вчителя. – 2005. – №9-10. – С. 81 - 82. (бібліотека НУЧК).
- Родионова И.А. Глобальные проблемы человечества : Учеб. пособие для факультатив. курса / И. А. Родионова. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Аспект Пресс, 1995. – 159с. (бібліотека НУЧК).
- Семенов К.А. Международные экономические отношения: Курс лекций. – М., 1998. – 334 с.
- Семенюк Е.П. Глобальні проблеми людства, концепція сталого розвитку і сучасна наука / Е. П. Семенюк, В. П. Мельник // Філософія сучасної науки і техніки. – Львів, 2006. – С. 75-87.
- Синякевич І. Стратегія подолання глобальних екологічних загроз // Економіка України – 2010. – №12. – С.69-77.
- Скаленко О. Глобальні резерви поступу: Монографія. – К.: Основи, 2000. – 394 с.
- Старостіна А., Канищенко О. Суперечливі шляхи економічної глобалізації // Економіка України. – 2008. – №5. – С.58-65.
- Сывороткин В.Л. Глубинная дегазация Земли и глобальные катастрофы. – М.: ООО "Геоинформцентр", 2002.
- «Третий мир» и судьбы человечества. – М., 1990. – 203 с.
- Федоренко В.М. Людина і глобальні проблеми людства / В. М. Федоренко // Людина і суспільство: основні тенденції розвитку і фактори трансформації у філософському, соціальному та психологічному вимірі : Збірник матеріалів круглого столу (31 березня 2006). – Чернігів, 2006. – С. 33-41. (бібліотека НУЧК)
- Федоренко О. І. "Парниковий ефект" і глобальні зміни клімату / О. І. Федоренко, О. І. Бондар, А. В. Кудін // Основи екології : підручник. – К., 2006. – С. 159-191. (бібліотека НУЧК)

- Федоренко О.І. Глобальні екологічні проблеми / О. І. Федоренко, О. І. Бондар, А. В. Кудін // Основи екології : підручник. – К., 2006. – С. 157-259. (бібліотека НУЧК)
- Філіпенко А. С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку. – К., 2003. – 400 с.
- Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність / А. С. Філіпенко. – К. : Знання, 2007. – 670 с. (бібліотека НУЧК)
- Фролов И., Бромлей Ю., Капица П. Земля и человечество: Глобальные проблемы / Серия “Страны и народы”. – М.: Мысль, 1985. – Т.20. – 430 с.
- Циганкова Т. М., Гордеева Т. Ф. Міжнародні організації. – К.: КНЕУ, 2001.
- Цирфа Ю. Чи одержать земляни бонус, або глобальні виклики для "нерозумних дітей" / Ю. Цирфа // Віче. – 2010. – №1. – С. 16-18. (бібліотека НУЧК).
- Шакальський К. Обществознание в вопросах и ответах. Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2006. – 272 с. (бібліотека Короленко).
- Шереметьев И.К. Структурный кризис техногенной цивилизации. Его преломление в странах периферии / Глобальные проблемы / / И. К. Шереметьев // Латинская Америка. – 2004. – №10. - №11. – С.4-20 (бібліотека НУЧК).
- Язынина Р.А. Глобальные проблемы безопасности человечества в сфере деятельности международных организаций / Р. А. Язынина // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – К., 2006. – Вип. 1(4). – С. 100-103 (бібліотека НУЧК).

Семінар 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ

(2 год.)

1. Виклики XXI століття.
2. Моделі розвитку людської цивілізації.
3. Схарактеризуйте основні причини виникнення глобальних проблем: чи є вони закономірними?

Методичні рекомендації:

Схарактеризуйте основні виклики сучасності: проблема визначення пріоритетів.

Яким шляхом розвитку, на вашу думку, йде людство.

Наскільки глобальні проблеми є закономірними, чи є у глобальних проблем позитивний вимір.

Джерела та література:

Барабанов В.В., Дорская А.А., Зарубин В.Г. и др. Обществознание / Под ред. В.В. Барабанова, В.Г. Зарубина. – М., 2004.

- Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г. та ін. Глобальні трансформації та стратегії розвитку. – К.: ВІПОЛ, 1998. – 416 с.
- Білорус О. Імперативи стратегії розвитку України в умовах глобалізації // Економіка України. – 2001. – № 11. – С. 4-10.
- Білорус О.Т. Глобальні трансформації і стратегії розвитку. – К.: НАН України, 1998. – 416 с.
- Білорус, О. Г. Глобальні тенденції розвитку та трансформації геополітичних і гео економічних стратегій / О. Г. Білорус // Науковий вісник Дипломатичної академії України / ред. Б.І. Гуменюка [та ін.]. – К., 2009. – Вип. 15 : Світова та українська дипломатія: історичний досвід, сучасний стан, перспективи. – С.50-61. (бібліотека НУЧК).
- Выживут ли земляне? / Пер. с англ. и араб. – М.: Прогресс, 1989.
- Гальчинський А. С. Суперечності реформ у контексті цивілізаційного процесу. – К.: Українські пропілеї, 2001. – 320 с.
- Гальчинський А. С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи : Методологічні аспекти / А. С. Гальчинський. – К.: Либідь, 2006. – 312с. (бібліотека НУЧК).
- Гальчинський, А. Глобальні трансформації: уроки для України: [Геополітична перебудова світу] / А. Гальчинський // Політика і час. – 2005. – №8. – С. 18-28. (бібліотека НУЧК)
- Геєць В. М. Постіндустріальне реформування національних економік: глобальні закономірності та регіональні особливості / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко // Інноваційні перспективи України. – Х., 2006. – С. 87-179. (бібліотека НУЧК).
- Гезалов А. А. Глобальные проблемы и их место в концепции устойчивого развития / А. А. Гезалов // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 7: Философия. – 2009. – №4. – С.70-80. (бібліотека НУЧК).
- Глобалізація і безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; За ред. О. Г. Білоруса. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с.
- Глобальні соціополітичні трансформації постіндустріального капіталізму // Політична філософія. – К., 2006. – С. 639-689. (бібліотека НУЧК).
- Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности / Пер. с англ. и фр. Сост. Л.И.Василенко, В.Е.Ермолаева. – М.: Прогресс, 1990. – 495с. (бібліотека НУЧК).
- Глобальные проблемы человечества. – М.: Изд-во МГУ, 2006. – 264 с.
- Голубев Г.Н. Геоэкология. – М.: Изд-во ГЕОС, 1999 [розглядаються різні проблеми глобального характеру – гео екологічна, демографічна, водна, енергетична, продовольча, ресурсна]
- Гончаренко О. М. Глобальні моделі і футурологічні утопії. / О. М. Гончаренко. – К.: Наукова думка, 1983. – 158с. (бібліотека НУЧК)
- Горбачёв М. С. и др. Грани глобализации: трудные вопросы современного развития. – М.: Альпина Паблишер, 2003. – 592 с.

- Десягин М. Г. Практика глобализации: игры и правила новой эпохи. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 300 с.
- Дуднікова І. Глобальні проблеми сучасності та безпека життєдіяльності // Дуднікова І.І. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. – Вид. 2-ге, доп. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2003. – 268 с. – С.157-180.
- Жаліло Я. А. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: НІС, 2003. – 368 с.
- Загладин В.В., Фролов И.Т. Глобальные проблемы современности: научный и социальный аспекты. – М.: Мысль, 1981.
- Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999.
- Исрафилов Ровшан Исрафил оглы. Проблемы глобальной экспансии // Юриспруденція: теорія і практика. – 2011. – №4. – С.22-27.
- Інноваційна складова економічного розвитку: Монографія / За ред. Л. К. Безчасного. – К.: Ін-т економіки НАН України, 2000. – 201 с.
- Капица С.П., Курдюмов С.П., Малинецкий Г.Г. Синергетика и прогнозы будущего. Изд. 3-е. – М., 2003.
- Кириленко Г.Г., Кудина М.В., Логунова Л.Б. Обществознание / Под ред. Ю.Ю. Петрунина. – М., 2003.
- Лавров Е.И., Капогузов Е.А. Экономический рост: теории и проблемы. – Омск, Изд-во ОмГУ, 2006. – 214 с.
- Лавров С.Б., Сдасюк Г.В. Этот контрастный мир. Географические аспекты некоторых глобальных проблем. – М.: Мысль, 1985.
- Лук'яненко Д., Бакаев О. Глобалізація економічного розвитку: фінансова криза // Ринок цінних паперів України. – 2003. – № 3-4. – С. 3-14.
- Мартин Г.-П., Шуманн Х. Западня глобалізації: атака на процвітання і демократію: Пер. с нем. – М.: Издат. дом «АЛЬПИНА», 2001. – 335 с.
- Мельянцева В.А. Восток и Запад во втором тысячелетии: экономика, история и современность. – М., 1996. – 304 с.
- Мир после кризиса. Глобальные тенденции – 2025: меняющийся мир. Доклад Национального разведывательного совета США. – М.: Европа, 2009. – 188 с.
- Мировая экономика: глобальные тенденции за 100 лет / ИМЭМО РАН. – М.: Юрист, 2003. – 608 с.
- Мировой кризис и глобальные перспективы энергетических рынков / Сост. и науч. ред. С.В. Чебанов. – М.: ИМЭМО РАН, 2009.
- Морозова С.А. Обществознание. – СПб., 2001.
- Мочений С. Мочерна Я. Економічні аспекти глобальних проблем // політична економія: навч. посібник. – Вид. 2-е., випр.. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684 с. – С.670-684.
- Наконецна, Н. Глобальні трансформації мирового порядку (культурницький аспект) / Н. Наконецна // Сучасність. – 2006. – №10. – С. 104-110. (бібліотека НУЧК).

- Нухович Э.С., Смитиенко Б.М., Эскиндаров М.А. Мировая экономика на рубеже XX-XXI веков. – М., 1995. – 103 с.
- Нэсбитт Д., Эбурдин П. Что нас ждет в 90-е. Мегатенденции. Год 2000. – М.: Республика, 1992.
- Олійник, Я. Глобальні проблеми людства. Контексти виникнення / Я. Олійник, А. Степаненко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2006. – №38 (жовтень). – С. 3-4. (бібліотека НУЧК).
- Панфілова Ю.М. Міжнародний тероризм – сучасна глобальна загроза миру та міжнародній безпеці. Можливі шляхи його подолання // Зовнішня торгівля. – 2011. – №6. – С.73-76.
- Пархомчук О. Глобальна проблема демілітаризації конверсії як чинник посилення взаємозалежності світу // Віче. – 2010. – №20. – С.27-29.
- Пахомов Ю. Н., Крымский С. Б., Павленко Ю. В. Пути и перепутья современной цивилизации. – К.: Международный деловой центр, 1999.
- Попкова Н. В. Глобальные проблемы современности и технологическое развитие / Н. В. Попкова // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 7: Философия. – 2005. – №1. – С.96-107. (бібліотека НУЧК).
- Проблеми глобальної екологічної кризи і освіти // Безпека життєдіяльності – 2009. - №2 – С.23-26.
- Решетняк В. Глобальные проблемы цивилизации – формула жизни человека разумного [информационное пространство будоражат продовольственная, энергетическая, финансовая, климатическая проблемы] // Мир денег. – 2010. – С.36-45.
- Родионова, И. А. Глобальные проблемы человечества : Учеб. пособие для факультатив. курса / И. А. Родионова. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Аспект Пресс, 1995. – 159с. (бібліотека НУЧК)
- Семенюк Е. П. Глобальні проблеми людства, концепція сталого розвитку і сучасна наука / Е. П. Семенюк, В. П. Мельник // Філософія сучасної науки і техніки. – Львів, 2006. – С. 75-87. (бібліотека НУЧК)
- Скаленко О. Глобальні резерви поступу: Монографія. – К.: Основи, 2000. – 394 с.
- Скаленко О. Глобальні важелі сучасного соціально-економічного поступу / О. Скаленко // Українознавство. – 2003. – №4. – С. 253-260. (бібліотека НУЧК).
- Сіденко С. Соціально-економічний вимір сучасної глобалізації // Міжнародна економічна політика. – № 1. – Т. 1. – Червень 2004. – С. 72-93.
- Соколенко С. И. Производственные системы глобализации: сети, альянсы, партнерства, кластера: Украинский контекст. – К.: ЛОГОС, 1999. – 647 с.
- Сорос Дж. Криза глобального капіталізму: Відкрите суспільство під загрозою: Пер. з англ. – К.: Основи, 1999. – 259 с.
- Стигліц Д. Жозеф. Глобалізація та її тягар: Пер. з англ. – К.: Вид. дім «КМАкадемія», 2003. – 252 с.

- Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія / За ред. Д. Г. Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2001. – 538 с.
- Федоренко В.М. Людина і глобальні проблеми людства / В. М. Федоренко // Людина і суспільство: основні тенденції розвитку і фактори трансформації у філософському, соціальному та психологічному вимірі : Збірник матеріалів круглого столу (31березня 2006). – Чернігів, 2006. – С. 33-41. (бібліотека НУЧК)
- Філіпенко А. С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку. – К., 2003. – 400 с.
- Фролов И., Бромлей Ю., Капица П. Земля и человечество: Глобальные проблемы / Серия “Страны и народы”. – М.: Мысль, 1985. – Т.20. – 430 с.
- Цивилизационные модели современности и их исторические корни / Ю. Н. Пахомов, С. Б. Крымский и др.; Под ред. Ю. Н. Пахомова. – К.: Наук. думка, 2002. – 632 с.
- Циганкова Т. М., Гордеева Т. Ф. Міжнародні організації. – К.: КНЕУ, 2001.
- Цирфа Ю. Чи одержать земляни бонус, або глобальні виклики для "нерозумних дітей" / Ю. Цирфа // Віче. – 2010. – №1. – С. 16-18. (бібліотека НУЧК).
- Чебанов С. Финансовые проблемы США и их влияние на глобальные процессы в валютной сфере : [перспективы дальнейшего положения доллара в мировой валютно-финансовой системе] / С. Чебанов // Мировая экономика и междунар. отношения. – 2011. – №7. – С. 3-10. (бібліотека НУЧК).
- Шакальский К. Обществознание в вопросах и ответах. Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2006. – 272 с. (бібліотека Короленко).
- Шереметьев, И. К. Структурный кризис техногенной цивилизации. Его преломление в странах периферии: / Глобальные проблемы / И. К. Шереметьев // Латин. Америка. — 2004. – №11. – С.4 - 20. – Окончание. Начало см. 2004, № 10. (бібліотека НУЧК).
- Язынина Р. А. Глобальные проблемы безопасности человечества в сфере деятельности международных организаций / Р. А. Язынина // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – К., 2006. – Вип. 1(4). – С. 100-103. (бібліотека НУЧК).
- Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций / Междунар. ин-т Питирима Сорокина – Николая Кондратьева. – М.: Экономика, 2001. – 345 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Для виконання самостійної роботи – творчого завдання необхідно:

1. обрати (на свій смак та розсуд) якусь глобальну проблему.
2. розглянути цю проблему за структурою:
 - визначити пріоритетність проблеми;
 - схарактеризувати основні її риси та причини;
 - запропонувати шляхи вирішення проблеми (бажано нестандартні).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Структура курсу та критерії оцінювання знань студентів за кредитно - модульною системою:	
1 модуль	
Лекційний курс – 4 лекції (8 год.).	40 балів
Самостійна робота (СР.1)	10 балів
Разом за 1 модуль	50 балів
2 модуль	
Семінарські заняття (3 заняття – 6 год.)	50 балів
Разом за 2 модуль	50 балів
Разом (залік)	100 балів

Критерії оцінювання знань

Робота на лекціях оцінюється за наступними критеріями: відвідування лекційних занять; повнота, охайність і грамотність ведення конспекту лекцій.

Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:

13-17 балів – студент у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні практичних завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

6-12 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні практичних завдань, аргументація на достатньому рівні.

1-6 балів – студент загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні практичних завдань на низькому рівні.

Самостійна робота оцінюється до 10 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ курсу «Глобальні проблеми сучасності»:

1. Визначення поняття “глобальні проблеми”.
2. Рівень Глобалізації на сучасному етапі розвитку людства.
3. Глобальні проблеми сучасності: проблеми методології та класифікації.
4. Основні причини виникнення глобальних проблем.
5. Найрозвинутіші та найбідніші країни світу: загальний огляд.
6. Роль та значення країн, що розвиваються, у світовій економіці.
7. Роль розвинутих країн у вирішенні проблемі подолання бідності та відсталості країн “третього світу”.
8. Шляхти подолання проблеми бідності та відсталості.
9. Економічний потенціал країн що розвиваються.
10. Новий економічний порядок – міф чи реальність (шляхти вирішення проблеми подолання бідності).
11. Причини світових економічних криз.
12. Фінансова криза кінця ХХ – початку ХХІ ст.
13. Шляхти вирішення проблеми світових економічних криз.
14. Ресурсний потенціал людства.

15. Проблема раціонального та нераціонального використання природних ресурсів.
16. Проблема обмеженості енергетичних та сировинних природних ресурсів.
17. Шляхи вирішення проблеми природних ресурсів.
18. Роль та значення відновлюваних ресурсів.
19. Головні фактори та форми прояву деградації навколишнього середовища.
20. Негативний вплив людини на біосферу: основні різновиди.
21. Негативний вплив людини на атмосферу.
22. Парниковий ефект та глобальне потепління.
23. Нищення лісів та проблема опустелювання.
24. Проблема побутових та технологічних відходів.
25. Забруднення водних ресурсів.
26. Проблема хімічного забруднення природних вод.
27. Проблема забруднення ґрунтів.
28. Проблема кислотних дощів.
29. Проблема виснаження ґрунтів.
30. Проблема побутових та техногенних відходів
31. Особливості екологічних проблем у високорозвинutih країнах, та країнах, що розвиваються.
32. Шляхи вирішення екологічних проблем.
33. Причини демографічних проблем людства: регіональні особливості.
34. Урбанізація на сучасному етапі розвитку людства.
35. Взаємозв'язок демографічного фактору та продовольчої проблеми.
36. Боротьба із голодом та недоїданням.
37. Проблема водного голоду.
38. Політичні проблеми сучасності в глобальному вимірі.
39. Етнічні та релігійні конфлікти в сучасному світі: глобальний вимір.
40. Проблема війни і миру.
41. Проблема терористичної загрози.
42. Демілітаризація та конверсія.
43. Виклики XXI століття: поява нових глобальних проблем.
44. Перспективи людства. Моделі розвитку людської цивілізації.
45. Роль та значення футурології.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Барабанов В.В., Дорская А.А., Зарубин В.Г. и др. Обществознание / Под ред. В.В. Барабанова, В.Г. Зарубина. – М., 2004.

Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г. та ін. Глобальні трансформації та стратегії розвитку. – К.: ВІПОЛ, 1998. – 416 с.

- Білорус О. Імперативи стратегії розвитку України в умовах глобалізації // Економіка України. – 2001. – № 11. – С. 4-10.
- Білорус О.Т. Глобальні трансформації і стратегії розвитку. – К.: НАН України, 1998. – 416 с.
- Білорус, О. Г. Глобальні тенденції розвитку та трансформації геополітичних і гео економічних стратегій / О. Г. Білорус // Науковий вісник Дипломатичної академії України / ред. Б.І. Гуменюка [та ін.]. – К., 2009. – Вип. 15 : Світова та українська дипломатія: історичний досвід, сучасний стан, перспективи. – С.50-61. (бібліотека НУЧК).
- Выживут ли земляне? / Пер. с англ. и араб. – М.: Прогресс, 1989.
- Гальчинський А. С. Суперечності реформ у контексті цивілізаційного процесу. – К.: Українські пропілеї, 2001. – 320 с.
- Гальчинський А. С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи : Методологічні аспекти / А. С. Гальчинський. – К.: Либідь, 2006. – 312с. (бібліотека НУЧК).
- Гальчинський, А. Глобальні трансформації: уроки для України: [Геополітична перебудова світу] / А. Гальчинський // Політика і час. – 2005. – №8. – С. 18-28. (бібліотека НУЧК)
- Геєць В. М. Постіндустріальне реформування національних економік: глобальні закономірності та регіональні особливості / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко // Інноваційні перспективи України. – Х., 2006. – С. 87-179. (бібліотека НУЧК).
- Гезалов А. А. Глобальные проблемы и их место в концепции устойчивого развития / А. А. Гезалов // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 7: Философия. – 2009. – №4. – С.70-80. (бібліотека НУЧК).
- Глобалізація і безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; За ред. О. Г. Білоруса. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с.
- Глобальні соціополітичні трансформації постіндустріального капіталізму // Політична філософія. – К., 2006. – С. 639-689. (бібліотека НУЧК).
- Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности / Пер. с англ. и фр. Сост. Л.И.Василенко, В.Е.Ермолаева. – М. : Прогресс, 1990. – 495с. (бібліотека НУЧК).
- Глобальные проблемы человечества. – М.: Изд-во МГУ, 2006. – 264 с.
- Голубев Г.Н. Геоэкология. – М.: Изд-во ГЕОС, 1999 [розглядаються різні проблеми глобального характеру – гео екологічна, демографічна, водна, енергетична, продовольча, ресурсна]
- Гончаренко О. М. Глобальні моделі і футурологічні утопії. / О. М. Гончаренко. – К.: Наукова думка, 1983. – 158с. (бібліотека НУЧК)
- Горбачёв М. С. и др. Грани глобализации: трудные вопросы современного развития. – М.: Альпина Паблишер, 2003. – 592 с.
- Десягин М. Г. Практика глобализации: игры и правила новой эпохи. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 300 с.

- Дуднікова І. Глобальні проблеми сучасності та безпека життєдіяльності // Дуднікова І.І. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. – Вид. 2-ге, доп. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2003. – 268 с. – С.157-180.
- Жаліло Я. А. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: НІС, 2003. – 368 с.
- Загладин В.В., Фролов И.Т. Глобальные проблемы современности: научный и социальный аспекты. – М.: Мысль, 1981.
- Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999.
- Исрафилов Ровшан Исрафил оглы. Проблемы глобальной экспансии // Юриспруденція: теорія і практика. – 2011. – №4. – С.22-27.
- Інноваційна складова економічного розвитку: Монографія / За ред. Л. К. Безчасного. – К.: Ін-т економіки НАН України, 2000. – 201 с.
- Капица С.П., Курдюмов С.П., Малинецкий Г.Г. Синергетика и прогнозы будущего. Изд. 3-е. – М., 2003.
- Кириленко Г.Г., Кудина М.В., Логунова Л.Б. Обществознание / Под ред. Ю.Ю. Петрунина. – М., 2003.
- Лавров Е.И., Капогузов Е.А. Экономический рост: теории и проблемы. – Омск, Изд-во ОмГУ, 2006. – 214 с.
- Лавров С.Б., Сдасюк Г.В. Этот контрастный мир. Географические аспекты некоторых глобальных проблем. – М.: Мысль, 1985.
- Лук'яненко Д., Бакаєв О. Глобалізація економічного розвитку: фінансова криза // Ринок цінних паперів України. – 2003. – № 3-4. – С. 3-14.
- Мартин Г.-П., Шуманн Х. Западня глобалізації: атака на процвітання і демократію: Пер. с нем. – М.: Издат. дом «АЛЬПИНА», 2001. – 335 с.
- Мельянцев В.А. Восток и Запад во втором тысячелетии: экономика, история и современность. – М., 1996. – 304 с.
- Мир после кризиса. Глобальные тенденции – 2025: меняющийся мир. Доклад Национального разведывательного совета США. – М.: Европа, 2009. – 188 с.
- Мировая экономика: глобальные тенденции за 100 лет / ИМЭМО РАН. – М.: Юристъ, 2003. – 608 с.
- Мировой кризис и глобальные перспективы энергетических рынков / Сост. и науч. ред. С.В. Чебанов. – М.: ИМЭМО РАН, 2009.
- Морозова С.А. Обществознание. – СПб., 2001.
- Мочений С. Мочерна Я. Економічні аспекти глобальних проблем // політична економія: навч. посібник. – Вид. 2-е., випр.. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684 с. – С.670-684.
- Наконечна, Н. Глобальні трансформації мирового порядку (культурницький аспект) / Н. Наконечна // Сучасність. – 2006. – №10. – С. 104-110. (бібліотека НУЧК).
- Нухович Э.С., Смитиенко Б.М., Эскиндаров М.А. Мировая экономика на рубеже XX-XXI веков. – М., 1995. – 103 с.

- Нэсбитт Д., Эбурдин П. Что нас ждет в 90-е. Мегатенденции. Год 2000. – М.: Республика, 1992.
- Олійник, Я. Глобальні проблеми людства. Контексти виникнення / Я. Олійник, А. Степаненко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2006. – №38 (жовтень). – С. 3-4. (бібліотека НУЧК).
- Панфілова Ю.М. Міжнародний тероризм – сучасна глобальна загроза миру та міжнародній безпеці. Можливі шляхи його подолання // Зовнішня торгівля. – 2011. – №6. – С.73-76.
- Пархомчук О. Глобальна проблема демілітаризації конверсії як чинник посилення взаємозалежності світу // Віче. – 2010. – №20. – С.27-29.
- Пахомов Ю. Н., Крымский С. Б., Павленко Ю. В. Пути и перепутья современной цивилизации. – К.: Международный деловой центр, 1999.
- Попкова Н. В. Глобальные проблемы современности и технологическое развитие / Н. В. Попкова // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 7: Философия. – 2005. – №1. – С.96-107. (бібліотека НУЧК).
- Проблеми глобальної екологічної кризи і освіти // Безпека життєдіяльності – 2009. - №2 – С.23-26.
- Решетняк В. Глобальные проблемы цивилизации – формула жизни человека разумного [информационное пространство будоражат продовольственная, энергетическая, финансовая, климатическая проблемы] // Мир денег. – 2010. – С.36-45.
- Родионова, И. А. Глобальные проблемы человечества : Учеб. пособие для факультатив. курса / И. А. Родионова. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Аспект Пресс, 1995. – 159с. (бібліотека НУЧК)
- Семенюк Е. П. Глобальні проблеми людства, концепція сталого розвитку і сучасна наука / Е. П. Семенюк, В. П. Мельник // Філософія сучасної науки і техніки. – Львів, 2006. – С. 75-87. (бібліотека НУЧК)
- Скаленко О. Глобальні резерви поступу: Монографія. – К.: Основи,2000. – 394с.
- Скаленко О. Глобальні важелі сучасного соціально-економічного поступу / О. Скаленко // Українознавство. – 2003. – №4. – С. 253-260. (бібліотека НУЧК).
- Сіденко С. Соціально-економічний вимір сучасної глобалізації // Міжнародна економічна політика. – № 1. – Т. 1. – Червень 2004. – С. 72-93.
- Соколенко С. И. Производственные системы глобализации: сети, альянсы, партнерства, кластера: Украинский контекст. – К.: ЛОГОС, 1999. – 647 с.
- Сорос Дж. Криза глобального капіталізму: Відкрите суспільство під загрозою: Пер. з англ. – К.: Основи, 1999. – 259 с.
- Стигліц Джозеф. Глобалізація та її тягар: Пер. з англ. – К.: Вид. дім «КМАкадемія», 2003. – 252 с.
- Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія / За ред. Д. Г. Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2001. – 538 с.

Федоренко В.М. Людина і глобальні проблеми людства / В. М. Федоренко // Людина і суспільство: основні тенденції розвитку і фактори трансформації у філософському, соціальному та психологічному вимірі : Збірник матеріалів круглого столу (31 березня 2006). – Чернігів, 2006. – С. 33-41. (бібліотека НУЧК)

Філіпенко А. С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку. – К., 2003. – 400с.

Фролов И., Бромлей Ю., Капица П. Земля и человечество: Глобальные проблемы / Серия "Страны и народы". – М.: Мысль, 1985. – Т.20. – 430 с.

Цивилизационные модели современности и их исторические корни / Ю. Н. Пахомов, С. Б. Крымский и др.; Под ред. Ю. Н. Пахомова. – К.: Наук. думка, 2002. – 632 с.

Циганкова Т. М., Гордеева Т. Ф. Міжнародні організації. – К.: КНЕУ, 2001.

Цирфа Ю. Чи одержать земляни бонус, або глобальні виклики для "нерозумних дітей" / Ю. Цирфа // Віче. – 2010. – №1. – С. 16-18. (бібліотека НУЧК).

Чебанов С. Финансовые проблемы США и их влияние на глобальные процессы в валютной сфере : [перспективы дальнейшего положения доллара в мировой валютно-финансовой системе] / С. Чебанов // Мировая экономика и междунар. отношения. – 2011. – №7. – С. 3-10. (бібліотека НУЧК).

Шакальский К. Обществознание в вопросах и ответах. Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2006. – 272 с. (бібліотека Короленко).

Шереметьев, И. К. Структурный кризис техногенной цивилизации. Его преломление в странах периферии: / Глобальные проблемы/ / И. К. Шереметьев // Латин. Америка. — 2004. – №11. – С.4 - 20. – Окончание. Начало см. 2004, № 10. (бібліотека НУЧК).

Язынина Р. А. Глобальные проблемы безопасности человечества в сфере деятельности международных организаций / Р. А. Язынина // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – К., 2006. – Вип. 1(4). – С. 100-103. (бібліотека НУЧК).

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Глобальні проблеми людства [ел. ресурс] // Режим доступу: <http://ukr-tur.narod.ru/ekon/svit/global/globalproblem.htm>

Global problems of the world [ел. ресурс] // Режим доступу: <http://ukr-tur.narod.ru/ekon/svit/global/globalproblem.htm>

Encyclopedia of World Problems and Human Potential [ел. ресурс] // Режим доступу: <http://ukr-tur.narod.ru/ekon/svit/global/globalproblem.htm>

Scientific, social and political aspects of fighting aging [ел. ресурс] // Режим доступу: <http://ukr-tur.narod.ru/ekon/svit/global/globalproblem.htm>

Ростошинский Е. Н. Культурология и глобальные проблемы современности [ел. ресурс] // Режим доступу: <http://ukr-tur.narod.ru/ekon/svit/global/globalproblem.htm>

Спеціальні пошукові сайти:

1. Книжкова пошукова система: <http://eboogle.net>
2. Пошук безкоштовних електронних книг по усій мережі: <http://www.poiskknig.ru>
3. Пошук в інтернет-бібліотеках: <http://exlibri.ru>
4. Пошук книг на сайтах наукових електронних бібліотек: <http://tusearch.blogspot.com>
5. Пошук книг від Google: <http://books.google.com>

Для заміток

І.В. Кондратьєв

Глобальні проблеми сучасності:
навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання
гуманітарних спеціальностей ВНЗ III – IV рівнів акредитації

Науково-методичне видання

Кондратьєв І.В.

К 64

Глобальні проблеми сучасності: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання гуманітарних спеціальностей ВНЗ III – IV рівнів акредитації. – Чернігів: НУЧК імені Т.Г.Шевченка, 2020. – 28 с.

УДК 316.32

Підписано до друку 28.08.20. Формат 60x90 1/16.

Друк на різнографі. Наклад 100 екз.

Умовн. друк. арк. 1,21. Обл. вид. арк. 1,92.

Редакційно-видавничий відділ НУЧК ім. Т.Г.Шевченка
14038, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53.

E-mail: chspu@mailcn.ua

Надруковано авторським коштом.